

Έξυπνες - πράσινες πόλεις με επίκεντρο τον άνθρωπο

Οι πόλεις που πρωτοπορούν είναι αυτές που έχουν σταματήσει να δικαιολογούν, αλλά σχεδιάζουν και υλοποιούν καινοτομίες για όλους

Έξυπνες πόλεις, πράσινες πόλεις, πράσινη ενέργεια, καθαρή ενέργεια, έννοιες που ακούμε όλο και πιο συχνά και που είναι μεταξύ τους αλληλένδετες· έννοιες που λογικά έχουν επίκεντρο τον άνθρωπο και την αξιοπρεπή διαβίωσή του.

Δεν νοείται έξυπνη πόλη που να μην είναι πράσινη, ούτε πράσινη πόλη που να μην είναι έξυπνη. Ίσως θα πρέπει να βρούμε έναν νέο ορισμό.

Οι έξυπνες πόλεις διαθέτουν ευφυή δίκτυα μεταφορών, αναβαθμισμένες υπηρεσίες παροχής νερού, βελτιωμένη διαχείριση αποβλήτων, διακρίνονται από μειωμένη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και λιγότερες εκπομπές ρύπων. Επίσης, οι έξυπνες πόλεις επικεντρώνονται στην ασφάλεια, ενώ χρησιμοποιούν εργαλεία για να παρέχουν στους πολίτες πρόσβαση σε υπηρεσίες και πληροφορίες. Συνεπώς, το πεδίο των έξυπνων πόλεων περιλαμβάνει την ανάλυση των απαιτήσεων για τη βελτίωση του επιπέδου μιας υπηρεσίας πόλης σε διάφορους τομείς και για τη δημιουργία λύσεων που μεταφράζονται σε εργαλεία πληροφορικής και τεχνολογικών συστημάτων.

Οι έξυπνες πόλεις παρέχουν με τη χρήση της τεχνολογίας βελτιωμένες δημόσιες υπηρεσίες για τους πολίτες, οι οποίες καλλιεργούν την ισότητα.

Η Ευρώπη συνολικά δίνει πολύ μεγάλη σημασία στις πόλεις, ενσωματώνοντάς τις στην καρδιά της στρατηγικής της για την πράσινη μετάβαση. Η πρωτεύουσα με το υψηλότερο ποσοστό πράσινου σε αυτό τον τομέα είναι το Όσλο της Νορβηγίας, με το 77% να καλύπτεται από πράσινες υποδομές.

Ποιος τελικά ωφελείται από το πράσινο στις πόλεις; Οι πόλεις δεν είναι ουδέτεροι, στατικοί χώροι, αλλά κοινωνικές πρακτικές και σχέσεις που χαρακτηρίζονται από ένα ρυθμό αλληλεπιδράσεων τόπου, χρόνου και δαπάνης ενέργειας. Από την οπτική αυτή, η ταυτόχρονη προσπάθεια είναι να μην δημιουργούνται πράσινοι γυάλινοι, αποστειρωμένοι κόσμοι. Η αλληλεγγύη κτίζεται στις γειτονιές της πόλης. Επιτυγχάνεται δηλαδή στην τριβή, στην κοινωνική ζωή, μέσα από τον σχεδιασμό πράσινων πόλεων, που προσαρμόζονται σαν ένας ζωντανός οργανισμός που συμμετέχει στην καθημερινή ζωή.

Έτσι, στη Βαρκελώνη, στην Ολλανδία και στη Νορβηγία, αστικοί κήποι και καλλιέργειες έδωσαν ευκαιρίες για κοινωνική ένταξη, πρόσβαση σε υγιεινή τροφή και περιβαλλοντική εκπαίδευση σε ασθενέστερες εισοδηματικά ομάδες. Σε γειτονιές της Κοπεγχάγης με μεγάλη ποικιλομορφία πληθυσμού, σχεδιάζονται προγράμματα που φέρνουν κοντά πρόσφυγες και ντόπιους. Μάλιστα, η πρακτική αυτή αποτελεί ολόκληρη αρχιτεκτονική σχολή που αυξάνει τη

συμμετοχή των κατοίκων και τη συνεργασία σε μια κατάσταση διαρκούς αλλαγής.

Οι πόλεις που κάνουν καταπληκτικά πράγματα είναι αυτές που έχουν σταματήσει να δικαιολογούν, αλλά σχεδιάζουν και υλοποιούν πράσινες, κοινωνικές καινοτομίες.

Οι πόλεις γίνονται πιο έξυπνες για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των πολιτών και της βιομηχανίας. Ο «πολίτης», ωστόσο, δεν είναι ένα άτομο, αλλά μια ομάδα πολλαπλών χρηστών με διαφορετικές ανάγκες. Για παράδειγμα, ομάδες όπως γονείς με μικρά παιδιά που πρέπει να μεταφέρουν εξοπλισμό και καροτσάκια έχουν διαφορετικές ανάγκες, ειδικά όσον αφορά τον χώρο σε σύγκριση με άλλους ταξιδιώτες. Ένα άλλο παράδειγμα είναι τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα ή άλλες ειδικές ανάγκες που χρειάζονται πιο ισχυρούς και ευπροσάρμοστους μηχανισμούς πλοήγησης σε σύγκριση με τη νεότερη γενιά που έχει καλύτερη εξοικείωση με την τεχνολογία.

Αν οι πόλεις, ή καλύτερα, αν θέλουμε να μετατρέψουμε τις πόλεις μας σε πραγματικά έξυπνες, τότε θα πρέπει η τεχνολογία να είναι προσβάσιμη από όλους και σε αυτό το σύνολο συμπεριλαμβάνονται οι ηλικιωμένοι και οι ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας μας.

Οι ευάλωτες ομάδες μιας πόλης συχνά ξεχνιούνται. Οι περισσότεροι από τους 250 ηγέτες έξυπνων πόλεων παραδέχτηκαν ότι ο σχεδιασμός της έξυπνης πόλης παραβλέπει τις ανάγκες των ατόμων με ειδικές ανάγκες, και εκτιμάται ότι μόνο το 18% των εμπειρογνομόνων γνωρίζουν κάποια πρωτοβουλία έξυπνης πόλης που επικεντρώνεται σε μια τεχνολογία που θα μπορούσε να είναι προσβάσιμη ακόμη και από τα άτομα με ειδικές ανάγκες, εφόσον το 15% του παγκόσμιου πληθυσμού ζει με κάποια μορφή αναπηρίας με διάφορες διαβαθμίσεις.

Όταν οι πόλεις αναπτύσσουν μια νέα τεχνολογία, επιβάλλεται να διασφαλισθεί ότι οι πολίτες μπορούν να αξιοποιήσουν την τεχνολογία και να επωφεληθούν από αυτή.

Η επένδυση σε προγράμματα κατάρτισης και η πρόσβαση στο διαδίκτυο που να μπορεί να βοηθήσει τους πολίτες να εξοικειωθούν με τις νέες τεχνολογίες και εφαρμογές, αλλά και ταυτόχρονα να παρουσιάσουν και δικές τους ιδέες, θεωρούνται απαραίτητα, εξάλλου οι πολίτες είναι οι χρήστες και θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως πηγές δημιουργικότητας.

Ακόμα και άνθρωποι απομονωμένοι ή ψυχικά ασταθείς υπάγονται στον ευάλωτο πληθυσμό. Ένα πιλοτικό έξυπνο πρόγραμμα στη Νέα Υόρκη βοήθησε τους ανθρώπους αυτούς προτού οι συνθήκες ξεφύγουν από τον έλεγχο.

Τα διαθέσιμα δεδομένα της πόλης επίσης βοήθησαν οικογένειες ούτως ώστε να μην μείνουν χωρίς στέγη.

Στη Μελβούρνη οι εταιρικοί οργανισμοί παροτρύνθηκαν να ενσωματώσουν προσεγγίσεις που βασίζονται σε δεδομένα τεχνολογίας για να στοχεύσουν

ζητήματα όπως το προσβάσιμο πάρκινγκ, η πλοήγηση σε μονοπάτια και η εύρεση του δρόμου.

Μια λύση που ξεχώρισε είναι το **ClearPath**, ένα σύστημα πλοήγησης που βοηθά τα άτομα με προβλήματα όρασης να μετακινούνται εύκολα στην πόλη, συμπεριλαμβανομένων άγνωστων χώρων, εκδηλώσεων, εργοταξίων και περιοχών με έντονη κίνηση πεζών.

Στο Λονδίνο αντιμετωπίζονται τα προβλήματα των επιπτώσεων της μοναξιάς στην υγεία μέσω 14 νεοσύστατων τεχνολογιών που προτείνουν καινοτόμες λύσεις σε κοινωνικά προβλήματα, όπως η απομόνωση, η στέγαση και η άνοια.

Όταν οι πόλεις αρχίζουν να εμπλέκουν ολόκληρη την κοινωνία για να αξιοποιήσει την τεχνολογία ως εργαλείο για την επίλυση άμεσων προβλημάτων, είναι δεδομένο ότι οι καλύτερες έξυπνες πόλεις είναι ένα βήμα πιο κοντά μας.

Έλενα Χριστοδούλου

Αρχιτέκτονας